

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО
РЕГИОНАЛНА ЗДРАВНА ИНСПЕКЦИЯ - РУСЕ

АНАЛИЗ

НА

КАЧЕСТВОТО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

И

ЗДРАВНИЯ СТАТУС НА НАСЕЛЕНИЕТО

НА ГРАД РУСЕ

ЗА 2023 ГОДИНА

Контролът и оценката на показателите за качеството на атмосферния въздух в приземния слой се извършват в съответствие със Закона за чистотата на атмосферния въздух (ДВ бр.45/1996г.). Изискванията на директива 2008/50/ЕС от 21 май 2008 год. относно качеството на атмосферния въздух и за по-чист въздух за Европа е въведена в националното законодателство чрез Наредба №12 от 15 юли 2010 год. на МОСВ и МЗ за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух. Същата е обнародвана в ДВ, брой 58 от 30 юли 2010 год. В Наредба № 1 от 27.06.2005 г. са норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии, Наредба №7 от 3 май 1999 г. за оценка и управление качеството на атмосферния въздух, Наредба №12 от 15 юли 2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух (обн., ДВ, бр. 58 от 30.07.2010 г.)

Пределно допустимите концентрации за общ суспендиран прах и сероводород са съгласно Наредба №14 за норми за пределно допустими концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух на населени места (ДВ бр.88/1997г.).

Пределно допустимите концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух са:

- Максимална еднократна - допустимата краткосрочна концентрация в продължение на 30 или 60 минутна експозиция;
- Средноденонощна - допустимата концентрация в продължение на 24 часова експозиция. Получава се като средноаритметична величина от единичните измервания в продължение на 24 часа;
- Средногодишна - допустимата концентрация в продължение на едногодишна експозиция. Получава се като средноаритметична стойност от средноденонощните концентрации, регистрирани в продължение на една година.

Алармен праг е всяко ниво, чието превишаване е свързано с риск за здравето на населението, включително при кратковременна експозиция и при превишаването на което се предприемат съответните мерки за информиране и предупреждение на населението в съответните райони.

В бюлетините за състоянието на околната среда в Република България за нивата на основните показатели за качество на атмосферния въздух по тримесечия на 2023 година на ИАОС, са публикувани данни от пункт „Русе - Възраждане“, за показателите: серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици (ФПЧ10), фини прахови частици (ФПЧ2.5), озон, въглероден оксид и бензин.

Показателите, по които се извършват анализите са: общ суспендиран прах, серен и азотен диоксид. Анализи на замърсителите се извършват съгласно действащите БДС и утвърдени от НЦОЗА гр. София методики. Получените резултати са сравнени с пределно допустимите концентрации, определени в Наредба №14/1997г. за норми за пределно допустимите концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места и Наредба №12 от 15.07.2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон.

А. АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ЗА КАЧЕСТВОТО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

Използвани са данните за атмосферния въздух от тримесечните бюлетини за 2023 година, публикувани за пункт „Русе - Възраждане“ на ИАОС (Приложение 1).

Въз основа на наличните данни, могат да бъдат направени следните изводи, по отношение нивата на контролираните замърсители и тенденциите в развитието им за 2023 година.

По показател **серен диоксид**:

- най-високата средночасова максимална концентрация за годината е $30,66 \mu\text{g}/\text{m}^3$ на пункт „Възраждане“. Няма превишения.
- АП - алармен праг за серен диоксид ($500 \mu\text{g}/\text{m}^3$, измерени в три последователни часа)

- максимална средноденонощна концентрация на пункт „Възраждане” - 13.33 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

По показател **азотен диоксид**:

- максимална средночасова концентрация - 120,11 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. *АП - алармен праг за азотен диоксид (400 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, измерени в три последователни часа)*

По показател - **ФПЧ 10 (фини прахови частици 10 μ)** – Максимален брой превишения на ПС за СДН [50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$] – **16 бр.**

- максимална измерена средноденонощна концентрация- 91,77 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

По показател - **ФПЧ2.5 (фини прахови частици 2,5 μ)**

- максимална измерена концентрация- 50,59 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

По показател - **озон**

- максимална измерена средночасова концентрация - 163,01 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

Краткосрочна целева норма за Озон:

- максимална измерена 8 часова концентрация - 123,73 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ и брой дни с превишение на КЦН* - **6 бр.**

*КЦН - 120 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ да не се превишава повече от 25 дни на календарна година, осреднено за тригодишен период.

По показател - **въглероден оксид**:

- максимална измерена 8 часова концентрация - 3,29 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

По показател - **бензен**:

- максимална измерена 1 ч. концентрация - 13,14 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

ИЗВОДИ ЗА КАЧЕСТВОТО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ:

1. Основен замърсител на атмосферния въздух остават фините прахови частици, (ФПЧ10), което създава реален риск от завишаване на белодробната заболяемост.

Б. ЗДРАВНО СЪСТОЯНИЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО

Общи данни

Броят на регистрираните заболявания в амбулаториите на лечебните заведения през 2022 година са на база обобщени данни от Дирекция „Медицински дейности” при РЗИ - Русе (учетни форми № 365, Приложения № 5 и 6 по класове болести и нозологични единици за 2022 г.). Честотата на заболяванията е изчислена на 1 000 жители.

В анализа са разгледани следните класове болести и нозологични единици:

- новообразувания и от тях злокачествени новообразувания;
- болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм, и от тях желязо-недоимъчни анемии;

- болести на дихателната система и от тях остри инфекции на горните дихателни пътища, вазомоторен и алергичен ринит, пневмонии, хроничен бронхит и астма;
- болести на кожата и подкожната тъкан, и от тях дерматит и екзема.

Анализ на данните (Приложение 2)

Честота на общо регистрираните заболявания в амбулаториите на лечебните заведения на град Русе през 2023 г. 4214.07‰, през 2022 г. е 3451.40‰, 2021 г. е 3018.16‰, 2020 г. е 2851.82‰, 2019 г. е 2984.19‰. Показателят през 2023 г. е чувствително завишен.

Абсолютният брой, относителният дял и честотата на регистрираните болести на органите на кръвообращението се наблюдава повишение в сравнение с предходните години. 2023 г. е 25.23‰, 2022 г. е 19.48‰, 2021 г. е 20.91‰, 2020 г. е 23.67‰, 2019 г. е 23.88‰.

Болести на дихателната система през 2023 г. са 16.02‰, 2022 г. - 17.33‰, 2021 г. - 15.18‰, 2020 г. - 14.78‰, 2019 г. - 16.98‰. Наблюдава се колебание с тенденция на занижаване в този показател.

През 2023 г. болести на костно-мускулната система 10.05‰, 2022 г. - 10.73‰, 2021 г. - 10.17‰, 2020 г. - 10.56‰, 2019 г. - 10.09‰. Темпът на общия показател е плавен с тенденция на занижаване.

Абсолютният брой, честотата и относителните дялове на регистрираните болестити на ендокринната система през 2023 г. е 7.76‰, 2022 г. - 6.78‰, 2021 г. - 6.01‰, 2020 г. - 6.3‰, 2019 г. - 6.37‰. Тенденция за плавно повишаване на регистрираните болести на ендокринната система през последните години.

Болести на пикочо-половата система през 2023 г., като причина за болестност на населението са 7,13‰, 2022 г. - 7.14‰, 2021 г. - 7.17‰, 2020 г. - 7.16‰, 2019 г. - 7.33‰.

ИЗВОДИ ЗА ЗДРАВНОТО СЪСТОЯНИЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО

1. Абсолютният брой и честота на регистрираните болести в амбулаториите на лечебните заведения в гр. Русе, в последната година са чувствително повишени.
2. Абсолютният брой, относителният дял и честотата на регистрираните новообразувания в последната година са също увеличени.
3. Показателите при инфекциозните и паразитни болести също бележат скок.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Наблюденията на качеството на атмосферния въздух показват, че основен замърсител в град Русе са фините прахови частици. Наблюдават се превишения на прагова стойност на средноденонощна норма, което е неблагоприятно.

Нивата на останалите замърсители на въздуха варират в тесни граници през годините, като средногодишните им концентрации са под граничните стойности.

Показателите регистрирана заболеваемост по класове болести и нозологични единици бележат леки колебания.

Влияние върху заболеваемостта на населението оказват различни фактори на жизнената среда, физиологичните особености на отделния индивид и начина му на живот. Значение за динамиката на показателите има и организацията на здравното обслужване на населението, възможността за достъп до медицинска помощ, както и личната преценка на всеки един пациент за навременно диагностициране и лечение.

С цел подобряване качеството на атмосферния въздух, за намаляване на вредното въздействие на атмосферното замърсяване върху здравето на населението даваме следните препоръки

1. Да се изградят изолационни растителни пояси от едроразмерна и храстова растителност, способна да адсорбира аерозолите от въздуха по булевардите и улиците с интензивен транспортен трафик.
2. Да продължи да се ползва системата за мокро метене на улиците с интензивен транспортен трафик.
3. Правилно да се организира и регулира уличното движение.
4. Да се насърчават озеленителните и залесителни мероприятия.
5. Да се осъществява контрол при изпълнение на основни и текущи ремонти, при реконструкции на уличната мрежа, за своевременно измиване на транспортната техника при напускане на обекта.
6. Да се задължават инвеститорите за измиване на трасетата, по които се движи строителната техника от/до обекта.
7. Пътната настилка да се поддържа в добро състояние.
8. За по-добро вентилиране на пътните артерии, в гр. Русе да се развива нискоетажно строителство по протежението им.

ПРЕПОРЪКИ И ПРЕДПРИЕТИ ДЕЙСТВИЯ И МЕРКИ:

Отчет за 2023 г. на мерките, заложи в План за действие към Програма за качеството на атмосферния въздух по показатели ФПЧ10 и ФПЧ2,5 на Община Русе за периода 2021-2026 г.

Мерки с постоянен характер за намаляване емисиите на ФПЧ10 и ФПЧ2.5 от битово и обществено отопление с твърди горива (Rs_Per_Dh)

Rs_Per_Dh_a_4 - Системни проверки за нерегламентирано изгаряне на гуми, пластмаси, текстил и други.

Ежедневен контрол върху изпълнение на наредбите на Общински съвет – Русе се осъществява от служители на специализирано звено „Контрол за опазване на обществения ред и сигурността” при Община Русе и служители на отдел „Екология“.

През 2023 г. са извършени 11 проверки от отдел „Екология“ за вида на използваните горивни материали през зимния сезон на територията на гр. Русе, които са проведени съвместно със служители на ОДМВР – Русе.

Rs_Per_Dh_a_5 - Системни проверки на строителните обекти за начина на отопление на работниците и чистотата на строителните площадки.

Брой извършени проверки – 3 броя.

Мерки с постоянен характер за намаляване емисиите на ФПЧ10 и ФПЧ2,5 от транспорта (Rs_Per_Tr)

Rs_Per_Tr_a_2 - Постоянен контрол за неправилно паркиране, особено в зелените площи.

Съставени 449 фиша по чл.15, ал.7 от ЗДП.

Rs_Per_Tr_a_3 - Проверки и действия за освобождаване на общински територии от ИУМПС

Преминали комисия – 245 бр. ИУМПС.

Rs_Per_Tr_a_6 При закупуване на нова транспортна техника за нуждите на Община Русе, да се прилагат изискванията на Регламент (ЕО) № 715/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2007г. за типово одобрение на моторни превозни средства по отношение на емисиите от леки превозни средства за превоз на пътници и товари – минимум Евро 5.

Лек автомобил Опел Корса-Е; лек автомобил Шкода Амбишън; Лекотоварен, автомобил тип фургон Рено Експрес Лекотоварен, автомобил тип фургон Рено Експрес.

Rs_Per_Tr_t_1 Системно машинно метене и миене на основната улична мрежа на града, в т.ч. периодично ръчно почистване на уличните регули.

Дейностите по машинно метене и миене се изпълняват ежедневно през пролетно-летния сезон, в т.ч. ръчно метене и уборка, както и ръчно престъргване на уличните регули.

Rs_Per_Tr_t_2 Поддържане проводимостта на оттоците и дъждоприемните шахти.

От началото на 2023 г. до момента са възложени и почистени 3286 бр. шахти.

Rs_Per_Tr_t_5 Подобряване и разширяване на системата за кратковременно платено паркиране „синя зона“.

Монтирани 7 бр. Паркомати.

Мерки за справяне с вторичното разпръскване.

Rs_Per_Dust_a_1 Контрол за възстановяване на улици и тротоари при ремонт/изграждане на елементи на техническата инфраструктура с цел недопускане на замърсяване на прилежащите площи и увеличаване на пътния нанос или ветрово запрашване.

Извършени 47 бр. проверки

Rs_Per_Dust_t_3 Изграждане и рехабилитация на зелена инфраструктура в градските зони, вкл. създаване/разширяване на „зелени пояси/зони“.

Засадени 573 бр. храсти и 108 бр. дървета

Обучителни и информационно-образователни мерки с постоянен характер.

Rs_Per_Inf_2 Провеждане на информационни кампании за разясняване на ефектите от използването на стандартизирани горива и горивни инсталации.

По време на проверките за нерегламентирано изгаряне на нестандартни горивни материали за отопление се разяснява на гражданите за ефектите от използването на твърдо гориво /дърва и въглища/, както и за нерегламентираните. Насърчават се за включване към проектите за замяна на отоплителните уреди.

Краткосрочни мерки за намаляване емисиите на ФПЧ₁₀ от транспорта

Rs_Sh_Tr_t_1 Закупуване и доставка на 35 електрически транспортни средства за нуждите на обществения транспорт на община Русе.

Предвижда се доставка и монтаж на 20 станции за зареждане в тролейбусно депо и 4 станции за бързо зареждане чрез пантографи.

През 2023 г. са закупени 15 тролейбуса.

Краткосрочни мерки за справяне с вторичното разпрашаване.

Rs_Sh_Dust_t_4 Изграждане на нови и ремонт на съществуващи паркинги

През 2023 г. са изпълнени ремонти и обновяване на множество междублокови пространства, прилежащи алеи, обслужващи пътища и тротоари към тях.

Средносрочни мерки (Rs_Mt_Dh) за намаляване на емисиите на ФПЧ от битово отопление.

Rs_Mt_Dh_t_2 Изпълнение на Интегриран проект „Българските общини работят заедно за подобряване на качеството на атмосферния въздух” по Програма LIFE.

702 бр. одобрени кандидати от началото на проекта.

Rs_Mt_Dh_t_3 Повишаване на ЕЕ в жилищния сграден фонд (еднофамилни и многофамилни жилищни сгради), чрез прилагане на мерки за ЕЕ.

7 одобрени многофамилни жилищни сгради.

Средносрочни мерки (Rs_Mt_Tr) за намаляване на емисиите на ФПЧ от транспорта.

Rs_Mt_Tr_t_2 Повишаване ефективността, подобряване качеството и обхвата на общински предприятия „Паркстрой“ и „Комунални дейности“ чрез осигуряване на нови модерни машини за почистване на улици и др

Товарен автомобил Форд Транзит, Товарен автомобил Форд Транзит, Самосвал MAN, Валяк BOMAG, Автовишка Ford transit oil and steel 2112 Самосвал Mercedes benz 815 DK.

Rs_Mt_Tr_t_3 Оптимизиране на транспортните схеми с цел намаляване интензивността на транспорта.

През 2023 г. е извършено обследване на пътничопотока по междуселищните линии от общинската и областната транспортни схеми във връзка с оптимизиране на маршрутните разписания по транспортните схеми, спрямо основния брой пътници.

Rs_Mt_Tr_t_8 Ремонт на настилките на съществуващи паркинги.

През 2023 г. са изпълнени ремонти и обновяване на множество междублокови пространства, прилежащи алеи, обслужващи пътища и тротоари към тях

Rs_Mt_Tr_t_10 Закупуване и доставка на електрически транспортни средства за нуждите на обществения транспорт на Община Русе.

През 2023 г. са закупени 15 тролейбуса през 12.2023 г.

Дългосрочни мерки (Rs_Lt_Dh) за намаляване на емисиите на ФПЧ₁₀ от битово отопление.

Rs_Lt_Dh_t_3 Насърчаване използването на ВЕИ, водород и други иновационни алтернативи.

Изготвена стратегия с Очаквани енергийни спестявания 46.050 ГВч/г. Очаквано производство на възобновяема енергия 2.800 ГВч/г. Очаквано намаление на въглеродни емисии на CO₂ 22247 t CO₂eq/година

Дългосрочни мерки за намаляване емисиите на ФПЧ10 от транспорта.

Rs_Mt_Tr_t_3 Закупуване и доставка на електрически транспортни средства за нуждите на общественя транспорт на Община Русе.

През 2023 г. са закупени 15 тролейбуса през 12.2023 г.

Дългосрочни мерки за намаляване на вторичното разпрашаване.

Rs_Lt_Dust_t_1 Реконструкция и рехабилитация на: междублокови пространства, улична мрежа, зони за обществен отдих, включително градско обзавеждане и озеленяване.

Закупени 90 бр. пейки.

Rs_Lt_Dust_t_2 Прилагане на зелени решения за адаптиране на градската среда към изменение на климатичните промени. Развитие на парковите зони. Разширяване и благоустрояване на съществуващи.

Изготвен е проект за създаване на анти топлинен остров в пешеходния подлез на бул. „Цар Освободител“, като към момента се изпълнява СМР на мярката.

Приложение 1

НИВА НА ОСНОВНИТЕ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ ПО ТРИМЕСЕЧИЯ НА 2023 ГОД. (данни на ИАОС) НОРМИ ЗА ЗАЩИТА ЗДРАВЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО

Таблица 1. СРЕДНОЧАСОВИ НИВА НА СЕРЕН ДИОКСИД

2023 г. тримесечие	Пункт	Брой регистрирани данни бр. 1h-концентрации	Брой превишения на ПС за СЧН [350µg/m ³]	Максимална измерена (средночасова) концентрация [µg/m ³]	Брой превишения на АП*
1	2	3	4	5	6
I-во	Русе - Възраждане	2151	0	30,66	0
II-ро	Русе - Възраждане	2176	0	29,15	0
III-то	Русе - Възраждане	2193	0	29,12	0
IV-то	Русе - Възраждане	2200	0	22,70	0

*АП - алармен праг за серен диоксид (500 µg/m³, измерени в три последователни часа)

Таблица 2. СРЕДНОДЕНОНОЩНИ НИВА НА СЕРЕН ДИОКСИД

2023 г. тримесечие	Пункт	Брой регистрирани данни бр. 24 h-концентрации	Брой превишения на ПС за СДН [125µg/m ³]	Брой превишения на ГОП [75µg/m ³]	Максимална измерена средноденонощна концентрация [µg/m ³]	Средна/годишна концентрация [µg/m ³]
1	2	3	4	5	6	7
I-во	Русе - Възраждане	90	0	0	13.33	7.06
II-ро	Русе - Възраждане	91	0	0	11.83	6.91
III-то	Русе - Възраждане	91	0	0	11.18	7.30
IV-то	Русе - Възраждане	92	0	0	11,29	5,94

ГОП – горен оценъчен праг за съдържание на серен диоксид в атмосферния въздух

АЗОТЕН ДИОКСИД И АЗОТНИ ОКСИДИ - НОРМИ ЗА ЗАЩИТА ЗДРАВЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО

Таблица 3. СРЕДНОЧАСОВИ НИВА НА АЗОТЕН ДИОКСИД

2023 г. тримесечие	Пункт	Брой регистрирани данни бр. 1h-концентрации	Максимална измерена средночасова концентрация [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Брой превишения на ПС за СЧН ($200\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Брой превишения на ГОП [$140\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Брой превишения на АП*
1	2	3	4	5	6	6
I-во	Русе - Възраждане	2151	114,04	0	0	0
II-ро	Русе - Възраждане	2175	64,22	0	0	0
III-то	Русе - Възраждане	2192	117,43	0	0	0
IV-то	Русе - Възраждане	2200	120,11	0	0	0

- АП - алармен праг за азотен диоксид ($400 \mu\text{g}/\text{m}^3$, измерени в три последователни часа)

- ГОП – горен оценъчен праг за съдържание на азотен диоксид в атмосферния въздух

ФИНИ ПРАХОВИ ЧАСТИЦИ (ФПЧ)

Таблица 4 ФИНИ ПРАХОВИ ЧАСТИЦИ (ФПЧ10)

2023 г. тримесечие	Пункт	Брой регистрирани данни	Брой превишения на ПС за СДН [$50\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Максимална измерена средноденонощна концентрация [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Средна концентрация за периода [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]
1	2	3	4	5	6
I-во	Русе - Възраждане	90	11	91,77	33,19
II-ро	Русе - Възраждане	91	0	37,25	26,18
III-то	Русе - Възраждане	92	4	60,66	30,06
IV-то	Русе - Възраждане	92	16	82,28	32,25

Таблица 5 ФИНИ ПРАХОВИ ЧАСТИЦИ (ФПЧ2.5)

2022 г. тримесечие	Пункт	Брой регистрирани данни	Максимална измерена концентрация [µg/m ³]	Средна концентрация [µg/m ³]
1	2	3	4	5
I-во	Русе - Възраждане	90	50,59	17,52
II-ро	Русе - Възраждане	88	24,44	12,95
III-то	Русе - Възраждане	92	25,51	13,44
IV-то	Русе - Възраждане	91	50,02	16,21

ОЗОН

Таблица 6.1 СРЕДНОЧАСОВИ НИВА НА ОЗОН

2023 г. тримесечи е	Пункт	Брой регистрирани данни Бр. 1 ч.концентрации	Максимална измерена средночасова концентрация [µg/m ³]	Брой превишен ия на ПИН* 180 [µg/m ³]	Брой превишен ия на ППН** 240 [µg/m ³]
1	2	3	4	5	6
I-во	Русе - Възраждане	2153	105,32	0	0
II-ро	Русе - Възраждане	2167	118,09	0	0
III-то	Русе - Възраждане	2151	163,01	0	0
IV-то	Русе - Възраждане	2171	116,53	0	0

* ПИН - Праг за информиране на населението; ** ППН - Праг за предупреждаване на населението;

Таблица 6.2 КРАТКОСРОЧНА ЦЕЛЕВА НОРМА ЗА ОЗОН

2023 г. тримесечие	Пункт	Брой регистрирани данни 8ч.концентрации	Брой дни с превишение на КЦН* [120 µg/m ³]	Максимална измерена 8часова концентрация [µg/m ³]
1	2	3	4	5
I-во	Русе - Възраждане	2160	0	85,72
II-ро	Русе - Възраждане	2184	0	108,07
III-то	Русе - Възраждане	2182	6	123,73
IV-то	Русе - Възраждане	2208	0	92,05

*КЦН - 120 µg/m³ да не се превишава повече от 25 дни на календарна година, осреднено за тригодишен период. Съответствието с краткосрочната целева норма се оценява от 01.01.2010 г., т.е. 2010 г. е първата календарна година, данните за която се използват за изчисляване на съответствието за следващите три или пет календарни години.

Таблица 7 ВЪГЛЕРОДЕН ОКСИД

2023 г. тримесечие	Пункт	Брой регистрирани данни 8ч.концентрации	Брой превишения на 8ч. норма [10 mg/m ³]	Максимална измерена 8 часова концентрация [µg/m ³]
1	2	3	4	5
I-во	Русе - Възраждане	2160	0	3,29
II-ро	Русе - Възраждане	2184	0	0,43
III-то	Русе - Възраждане	2199	0	0,61
IV-то	Русе - Възраждане	2208	0	2,97

Таблица 8 БЕНЗЕН

2023 г. тримесечие	Пункт	Брой регистрирани данни Бр. 1 ч. концентрации	Максимална измерена 1ч. концентрация [µg/m ³]	Средна концентрация за периода [µg/m ³]
1	2	3	4	5
I-во	Русе - Възраждане	2150	9,03	1,22
II-ро	Русе - Възраждане	2175	2,02	0,63
III-то	Русе - Възраждане	2177	1,93	0,57
IV-то	Русе - Възраждане	2171	13,14	1,33

Приложение 2

**СТРУКТУРА НА РЕГИСТРИРАНАТА БОЛЕСТНОСТ НА НАСЕЛЕНИЕТО ПО КЛАСОВЕ БОЛЕСТИ
В ОБЛАСТ РУСЕ ПРЕЗ 2019 - 2023 г.**

Класове болести по МКБ10	2019 г.		2020 г.		2021 г.		2022 г.		2023 г.	
	на 1000 души	отн. дял	на 1000 души	отн. дял	на 1000 души	отн. дял	на 1000 души	отн. дял	на 1000 души	отн. дял
Инфекциозни и паразитни болести	87.81	2.94	103.82	3.64	99.46	3.29	113.47	3.29	180.19	4.28
Новообразувания	47.95	1.61	40.91	1.43	43.7	1.44	46.97	1.36	65.53	1.56
Болести на кръвта и кръвотв. органи	19.8	0.66	18.28	0.64	17.37	0.57	31.16	0.90	27.04	0.64
Болестити на ендокр. система	190.04	6.37	179.58	6.3	181.45	6.01	233.97	6.78	326.81	7.76
Психични и поведенчески разстройства	48.13	1.61	58.8	2.06	54.76	1.81	71.56	2.07	95.30	2.26
Болести на нервната с-ма	130.79	4.38	118.91	4.17	116.25	3.85	133.20	3.86	152.97	3.63
Болести на окото и придатъците му	171.74	5.76	164.78	5.78	164.58	5.45	197.63	5.73	213.43	5.06
Болести на ухото и мастоидния израстък	84.77	2.84	76.14	2.67	77.95	2.58	94.47	2.74	101.05	2.40
Болести на органите на кръвообращението	712.55	23.88	674.92	23.67	631.32	20.91	672.24	19.48	1063.12	25.23
Болести на дихателната система	506.78	16.98	421.47	14.78	458.44	15.18	598.08	17.33	675.29	16.02
Болести на храносмил. система	137.58	4.61	129	4.52	130.46	4.32	152.73	4.43	178.34	4.23
Болести на кожата и подкожната тъкан	115.64	3.87	109.39	3.84	120.22	3.98	124.99	3.62	134.42	3.19
Болести на костно-мускулната с-ма	301.17	10.09	301.05	10.56	307.04	10.17	370.20	10.73	423.67	10.05
Болести на пикочо-половата с-ма	218.82	7.33	204.13	7.16	216.7	7.17	246.60	7.14	300.48	7.13
Бременност, раждане и послеродов период	17.83	0.6	22.34	0.78	18.51	0.61	18.32	0.53	23.89	0.57
Някои състояния, възникващи през перинаталния период	1.95	0.07	1.51	0.05	1.33	0.04	1.33	0.04	1.31	0.03
Вродени аномалии	6.62	0.22	5.68	0.2	5.29	0.17	6.06	0.18	6.93	0.16
Симпт., пр. и откл. от нормата, открити при кл. и лаб. изсл.	66.98	2.24	59.53	2.09	64.56	2.13	81.08	2.35	93.57	2.22
Травми и отравяния	117.24	3.93	102.75	3.6	106.52	3.52	128.94	3.74	136.05	3.23
Кодове за специални цели	X	X	58.83	2.06	202.25	6.80	128.36	3.72	14.66	0.35
ВСИЧКО:	2984.19	100	2851.820861	100	3018.16	100	3451.40	100.00	4214.07	100.00

**СТРУКТУРА НА РЕГИСТРИРАНАТА ЗАБОЛЕВАЕМОСТ НА НАСЕЛЕНИЕТО ПО КЛАСОВЕ БОЛЕСТИ
В ОБЛАСТ РУСЕ ПРЕЗ 2019 - 2023 г.**

Класове болести по МКБ10	2019 г.		2020 г.		2021 г.		2022 г.		2023 г.	
	на 1000 души	отн. дял	на 1000 души	отн. дял	на 1000 души	отн. дял	на 1000 души	отн. дял	на 1000 души	отн. дял
Инфекциозни болести и паразитози	49.69	4.77	54.85	5.92	62.14	5.72	72.47	5.67	93.16	6.73
Новообразувания	17.22	1.65	15.24	1.64	15.43	1.42	16.69	1.31	22.12	1.60
Болести на кръвта и кръвотворните органи	5.59	0.54	6.41	0.69	4.28	0.39	7.62	0.60	6.56	0.47
Б-ти на ендокринната система	30.9	2.97	29.74	3.21	28.73	2.65	46.66	3.65	60.79	4.39
Психични разстройства поведенчески разстройства	8.92	0.86	11.21	1.21	10.71	0.99	17.02	1.33	20.98	1.52
Болести на нервната система	36.05	3.46	34.88	3.76	32.13	2.96	36.59	2.86	36.64	2.65
Болести на окото и придатъците му	42.69	4.1	36.2	3.91	37.21	3.43	44.12	3.45	57.67	4.17
Болести на ухото и мастоидния израстък	42.68	4.1	39.3	4.24	38.63	3.56	49.21	3.85	44.53	3.22
Болести на органите на кръвообращението	106.2	10.2	97.4	10.51	83.95	7.73	88.92	6.95	156.87	11.34
Болести на дихателната система	293.51	28.2	218.94	23.62	254.04	23.39	372.12	29.10	401.02	28.98
Болести на храносмилателната с-ма	64.38	6.19	52.74	5.69	58.33	5.37	64.33	5.03	69.52	5.02
Болести на кожата и подкожната тъкан	68.34	6.57	62.11	6.7	63.26	5.82	62.05	4.85	64.73	4.68
Болести на костно-мускулната с-ма	82.43	7.92	74.09	7.99	74.19	6.83	93.73	7.33	93.56	6.76
Болести на пикочо-половата с-ма	83.94	8.07	74.67	8.06	89.23	8.22	105.00	8.21	122.47	8.85
Бременност, раждане и послеродов период	4.22	0.41	5.11	0.55	4.93	0.45	5.18	0.41	4.41	0.32
Някои състояния, възникнали през перинаталния период	0.55	0.05	0.39	0.04	0.33	0.03	0.42	0.03	0.65	0.05
Вродени аномалии	1.43	0.14	1.14	0.12	1.32	0.12	1.48	0.12	1.78	0.13
Симпт., пр. и откл. от нормата, открити при кл. и лаб. изсл.	43.85	4.21	36.25	3.91	35.36	3.26	46.71	3.65	52.68	3.81
Травми и отравяния	58.16	5.59	50.1	5.41	50.8	4.68	64.51	5.04	66.18	4.78
Кодове за специални цели	X	X	26.05	2.82	141.18	12.98	84.00	6.57	7.55	0.55
ВСИЧКО:	1040.75	100	926.81	100	1086.18	100	1278.84	100.00	1383.88	100.00

Структура на болестността по причини в Област Русе	
Болести на пикочо-половата с-ма	7.13%
Болестите на ендокр. система	7.76%
Болести на костно-мускулната с-ма	10.05%
Болести на дихателната система	16.02%
Болести на органите на кръвообращението	25.23%
Други	33.81%

Структура на заболяемостта по причини в Област Русе	
Инфекциозни и паразитни болести	6.73%
Болести на костно-мускулната с-ма	6.76%
Болести на пикочо-половата с-ма	8.85%
Болести на органите на кръвообращението	11.34%
Болести на дихателната система	28.98%
Други	37.34%

